

تاریخ سیاسی اجتماعی

بزرگ ایل کلهر

(شناسنامه کلهر)

جلد ۴

تالیف

ولی فولادی منصوری (کلهر)

انتشارات کرمانشاه

۱۳۹۳

سرشناسه: فولادی منصوری، ولی، ۱۳۳۹.
عنوان و نام پدیدآورنده: تاریخ سیاسی اجتماعی بزرگ ایل کلهر / تألیف ولی فولادی منصوری (کلهر)
مشخصات نشر: کرمانشاه: انتشارات کرمانشاه، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری: ۴ جلد: مصور، جدول، نمودار.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۷-۱۰-۷-۴، دوره، ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۷-۱۱-۴،
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: ج. ۴-۴ (چاپ اول: ۱۳۹۳) (فیبا).
یادداشت: کتابنامه.

نوع: کلهر
موضوع: ایلات و عشایر—ایران (بزرگ ایل کلهر در استان کرمانشاه و سایر نقاط)

شناسه افزودنی: DSRV2/۵۷۸/۹۱۱

رکده ثبت: ۹۵۵/۹۱۱

شماره شناسایی ملی: ۳۱۹۳۸۰۴

(جلد چهارم)

- نام کتاب: تاریخ سیاسی اجتماعی بزرگ ایل کلهر
- مؤلف: ولی فولادی منصوری (کلهر)
- ناشر: انتشارات کرمانشاه.
- صحافی: نهضت
- حروفنگار: سهیلا صیادپور
- ویراستار: فرشته رحیمی
- طرح جلد: میلاد بخشنده
- نوبت چاپ: اول
- سال چاپ: ۱۳۹۳
- شمارگان: ۲۰۰۰ جلد
- تعداد صفحه: ۷۲۶+۱۹
- قطع کتاب: وزیری.
- قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان.
- شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۷-۱۰-۷-۴

کلیه حقوق این اثر برای مؤلف و فرزندان و نوادگان تا هر نسل محفوظ و هر گونه برداشت و استفاده از متن و تصاویر با ذکر منبع بلامانع است.

آدرس: انتشارات کرمانشاه - شهرک ژاندارمری - جنب دانشگاه آزاد اسلامی - اول کوچه مهر

تلفن: ۷۲۲۲۹۳۲ فاکس ۷۲۵۵۶۴۴ همراه ۰۹۱۸۸۳۶۳۰۶۴

مقدمه‌ی ناشر

تاریخ سیاسی اجتماعی بزرگ ایل کلهر که با همت و کوشش برادر عزیزم جناب آقای ولی فولادی منصوری (کلهر) که خود یکی از شیفتگان تاریخ پرافتخار و گذشته این قوم به شمار می‌رود، حاصل تلاش و زحمات بی‌وقفه بیش از شش سال مشارالیه می‌باشد. به علل بر استفاده از منابع و مآخذ معتبر علمی و ادبی تحقیقات میدانی خود را در مسیر باطن نواحی مرزی تا دورترین مناطق کشور عزیز اسلامیمان ایران و کشور عراق در صحنه‌های ممتد جهت کسب اطلاعات تاریخی و فرهنگی و ... پیموده است تا موفق به تدوین این کتاب ارزشمند گردیده و در واقع این تاریخ آئینه‌ی تمام نمای یکی از ایلات و عشایر که سال با سابقه تاریخی چند هزار ساله غرب میهن عزیزمان است که ریشه در تاریخ این باستان دارد و از آن عصر تا زمان حاضر اوضاع اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، نظامی، فرهنگی، علمی، دینی و مذهبی و ... را با قلم زیبایی ترسیم نموده است.

اطلاعات و مستندات بسیار جالب و خواندنی این کتاب جهت پژوهندگان و علاقمندان به تاریخ اقوام و عشایر غرب ایران خصوصاً اینک باید محترم دانشگاهها و دانشجویان و سایر طبقات جامعه فرهنگ دوست را توصیه می‌نماید.

انتشارات کرمانشاه: هرمز بیگلری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
------	-------

فصل چهارم: سیمای شهرستان کرمانشاه

۱۹۸۱	مقدمه
۱۹۸۱	۱ - موقّعات جغرافیا و ریاضی
۱۹۸۲	۲ - سوابق تاریخی
۱۹۸۳	تاریخ و تمدن غنی کرمانشاه
۱۹۹۰	کرمانشاه به روایت نویسندگان کتب تاریخی
۲۰۰۸	۳ - تقسیمات کشوری در شهرستان کرمانشاه
۲۰۱۰	شاهان، حکام، والیان و استانداران کرمانشاه تا کنون
۲۰۱۸	نخست‌وزیران ایران در یکصد سال گذشته
۲۰۲۱	فرمانداران کرمانشاه
۲۰۲۲	روحانیت در کرمانشاه و خاندان‌های محترم روحانی
۲۰۳۸	ائمه جمعه کرمانشاه قبل از انقلاب
۲۰۳۸	ائمه جمعه کرمانشاه از زندیه تا قاجار
۲۰۴۰	ائمه جمعه بعد از انقلاب اسلامی در شهر کرمانشاه
۲۰۴۳	ادارات، ارگان‌ها و نهادهای خدماتی در شهرستان کرمانشاه
۲۰۴۵	مروری بر تاریخچه ثبت احوال (نمونه‌ای از قوانین و مقررات اداری)
۲۰۴۶	تاریخچه و فضاهای شهرداری کرمانشاه (تأسیس بلدیّه در کرمانشاه)
۲۰۴۷	تعیین انجمن شهر و تعیین شهردار و بیلان کار
۲۰۵۱	شهرداران کرمانشاه از ابتدا تاکنون
۲۰۵۲	شوراها و شهر - انجمن شهر کرمانشاه قبل از انقلاب

۲۰۵۳	شورای اسلامی شهر کرمانشاه بعد از انقلاب اسلامی
۲۰۵۴	انجام امور زیربنایی در کرمانشاه (عمران شهری و روستایی)
۲۰۵۵	اولین سند شهرداری (بلدیه) کرمانشاه و سایر اسناد شهرداری
۲۰۶۳	جاده‌های ارتباطی و راهها
۲۰۶۴	مهمترین دکانها و سراب‌های کرمانشاه
۲۰۶۵	کرمانشاه، سوابق جمعیتی، نرخ رشد و ترکیب جمعیتی آن
۲۰۶۷	ایثارگران
۲۰۶۷	نمایندگان مجلس شورای اسلامی و شورای اسلامی در کرمانشاه
۲۰۶۹	آثار تاریخی و تفریحی - بفرنگاه
۲۰۷۴	غارها
۲۰۷۶	اماکن مذهبی و امام زاده ها
۲۰۷۷	مهمترین و قدیمی‌ترین مساجد کرمانشاه
۲۰۸۱	کرمانشاه از نظر اقلیمی
۲۰۸۲	کوههای منطقه و توپوگرافی ارتفاعات کرمانشاه
۲۰۸۳	سیر تکوین و تکامل آموزش و پرورش و آموزش عالی در کشور
۲۰۸۳	تاسیس وزارت علوم
۲۰۸۵	سابقه فرهنگ و آموزش و پرورش در کرمانشاه
۲۰۸۶	رؤسای فرهنگ کرمانشاه
۲۰۸۷	مدیر فرهنگ استان (مدیر کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه)
۲۰۸۷	مراکز علمی و آموزشی و آموزش و پرورش و میزان باسوادی در شهرستان کرمانشاه
۲۰۸۹	امور اجتماعی در شهرستان کرمانشاه
۲۰۹۶	سیمای بهداشتی، درمانی و نظام سلامت در کرمانشاه
۲۰۹۹	سیمای کشاورزی و منابع طبیعی شهرستان کرمانشاه

۲۱۰۰	امور تولیدی و اقتصادی
Error! Bookmark not defined.	سیمای صنعتی، معدنی و صنایع دستی در کرمانشاه
۲۱۰۸	اعتقادات، زبان و گویش و گروههای قومی
۲۱۱۱	بازرگانی و امور صنفی
۲۱۱۲	تربیت ملی امور ورزش شهرستان کرمانشاه
۲۱۱۳	سیمای نسلی و انتظامی شهرستان «بصورت بسته»
۲۱۱۴	موقعیت نظامی و مرز و پست نظامی
۲۱۱۵	سیمای فرهنگی و هنر شهرستان کرمانشاه
۲۱۱۷	تاریخچه انجمن‌های ادبی کرمانشاه
۲۱۱۸	شعرای کلهر در کرمانشاه
۲۱۲۰	برخی چاپخانه‌های کلهر کرمانشاه و چاپ‌های حاضر
۲۱۲۰	برخی نویسندگان خوشنویسان و خطاطان کرمانشاه
۲۱۲۱	برخی خانواده‌های قدیمی کرمانشاه
۲۱۲۳	قابلیت‌ها و توانمندیهای کرمانشاه

فصل چهل و یکم: طوایف و تیره‌های کلهر در شهرستان کرمانشاه

۲۱۲۵	مقدمه
۲۱۳۰	طایفه شهبازی «حاجی‌زادگان و یآوری»، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۱۳۴	طایفه شهبازی - تیره حاجی‌زادگان، سابقه تاریخی، حاکمان، مسکن و بزرگان
۲۱۷۲	طایفه شهبازی - تیره یآوری، سابقه تاریخی، حاکمان، مسکن و بزرگان
۲۱۸۸	طایفه الهی‌خانی، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۱۹۰	دودمان حاج آقا برار رشیدی کلهر در کرمانشاه
۲۱۹۳	دودمان رشید منش (رشیدی) کلهر در کرمانشاه
۲۱۹۸	دودمان معتضدی کرمانشاه

۲۱۹۹	تیره رحیم خان زینل خانی در کرمانشاه و خالصه
۲۲۰۱	طایفه کرگا، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۱۰	طایفه بداق بیگی، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۱۴	(تیره کرم) تیره‌ای از روتوند در کرمانشاه
۲۲۱۵	تیره روتوند بستجایی
۲۲۱۶	طایفه سینی، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۲۱	طایفه ماسدشت، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۲۴	ماهیدشت به روستای عراقین شاه
۲۲۳۱	تیره فدایی کلهر در تیره‌ها در تیره‌ها
۲۲۳۲	تیره کرانی
۲۲۳۳	سایر روستاهای اطراف کرمانشاه
فصل چهل و دوم: طوایف و تیره‌های تیره‌ها در سایر شهرستانهای استان کرمانشاه	
۲۲۳۵	مقدمه
۲۲۳۶	شهرستان قصر شیرین
۲۲۳۶	شهر قصر شیرین
۲۲۴۱	سومار
۲۲۴۴	نفت‌شهر
۲۲۴۸	طایفه قلخانی اسپری (علی قلخان کلهر)، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۵۸	نقش قلخانی‌ها در جنگ با روس‌ها در جنگ جهانی اول
۲۲۶۲	طایفه بهرامی گوران (عالی قلخان کلهر)، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۶۷	مجروح شدن علی‌اکبر خان سردار مقتدر و روی آوردن به بهرام خان رشیدالسلطنه
۲۲۷۵	تیره اله‌مروودت ایوان کلهر
۲۲۷۷	طایفه کلهر در شهرستان صحنه، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها

۲۲۸۶	کلهر در شهرستان سنقر کلیایی
۲۲۸۶	طایفه ورزیار فارسینج یا بان پارسینه، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۲۹۱	حماسه‌سرا و سرهنگ کرد کلهر در اردوی نادرشاه افشار (الماس‌خان کلهر)
۲۲۹۳	کلهر در کنگاور
۲۲۹۴	کلهر در سلسله قشاق استان
۲۲۹۴	طایفه کلهر در بیستون و چم چمال، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
	فصل چهل و سوم: سیمای شهرستان ایوان کلهر
۲۳۰۲	موقعیت جغرافیایی و اقلیم
۲۳۰۲	سوابق تاریخی ایوان
۲۳۰۹	تقسیمات کشوری و وضع ایوان در نزاع الحاق
۲۳۱۰	ادارات و ارگانه‌های شهرستان ایوان
۲۳۱۱	جاده‌های ارتباطی و راهپا
۲۳۱۱	مهمترین رودخانه‌های ایوان
۲۳۱۲	عمده کوه‌های ایوان
۲۳۱۲	آثار تاریخی و تفریحی و تفرجگاهها
۲۳۱۴	اماکن مذهبی
۲۳۱۴	جمعیت و توزیع شغلی و مکانی در ایوان
۲۳۱۴	مراکز علمی و آموزشی و میزان سواد
۲۳۱۵	سیمای بهداشتی درمانی شهرستان ایوان
۲۳۱۶	سیمای کشاورزی و منابع طبیعی شهرستان ایوان
۲۳۱۶	سیمای صنعتی و معدنی و صنایع دستی شهرستان
۲۳۱۷	قابلیت‌های شهرستان ایوان
۲۳۱۷	اண்مه جمعه شهرستان ایوان

۲۳۱۸	مجامع امور صنفی در شهرستان
۲۳۱۸	سیمای فرهنگی، هنری و ادبی شهرستان ایوان
۲۳۱۹	تربیت بدنی و امور ورزشی در ایوان
۲۳۱۹	شهر ایوان
۲۳۲۱	مشاور ایوان
۲۳۲۱	ایوان پیش از انقلاب اسلامی
۲۳۲۲	نمایندگان مجلس شورای اسلامی سابق و مجلس شورای اسلامی از خطه ایوان غرب
۲۳۲۲	اعتقادات و زبان محلی
۲۳۲۲	میوه جات و گیاهان دارویی و گیاهی در ایوان
	فصل چهل و چهار: ایوان و سایر طوایف کلهر در استان ایلام
۲۳۲۴	مقدمه
۲۳۲۵	طایفه بانسیری، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۳۳۰	۱ - تیره خوانین
۲۳۳۱	سابقه تاریخی
۲۳۳۳	واقعۀ قلعه شمیران
۲۳۳۹	اتفاقات داخلی
۲۳۷۲	۲ - تیره اسماعیلی
۲۳۷۵	۳ - تیره خورانی
۲۳۷۸	۴ - تیره هلشی ایوان
۲۳۸۲	۵ - تیره فرزگه (فرضگه)
۲۳۸۳	۶ - تیره هواسعلی
۲۳۸۴	۷ - تیره عبدی
۲۳۸۸	تیره عینعلی

- ۶ - تیره کت کتی ۲۳۹۰
- ۷ - تیره خالو خالو ۲۳۹۱
- ۸ - تیره نادری (ترن) ۲۳۹۲
- ۹ - تیره سرتنگ ۲۳۹۴
- طایفه بولسند (ایوان) ، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها ۲۳۹۶
- تیره کولوند چله گیلانغرب ۲۳۹۶
- تیره درگه علی بیگ ۲۴۰۰
- تیره درگه علی بیگ ۲۴۰۰
- تیره ویله در قروتک ۲۴۰۱
- طایفه کلهر ایوان، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها ۲۴۰۲
- طایفه چولک، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها ۲۴۱۰
- ۶ - تیره گاسوار ۲۴۱۸
- ۷ - تیره دویران (بند سر) ۲۴۲۲
- ۸ - تیره علیگه (ایوان) ۲۴۲۴
- ۹ - تیره رستمخان ایوان یا کینه گران ۲۴۲۵
- ۱۰ - تیره کلان ۲۴۲۸
- ۱۱ - تیره نرگسی ۲۴۳۲
- ۲۵ - بخش زرنه «تیره زرنه» شهر زرنه (طایفه چولک) ۲۴۳۴
- کلهر در ایلام و شهرستان چرداول ۲۴۴۳
- طایفه کلهر محمد مامنه زنگوان ایلام ۲۴۵۰

فصل چهل و پنجم: کلهر در سایر استانها و شهرستانهای کشور

- مقدمه ۲۴۵۶
- طایفه کلهر در تهران بزرگ، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها و مناطق مختلف تهران ۲۴۵۷

۲۴۵۷	۱ - زیستگاه طایفه کلهر و موقعیت جغرافیایی
۲۴۵۸	۲- سابقه تاریخی
۲۴۵۹	۳ - فامیل‌های منشعب شده از طایفه کلهر تهران
۲۴۶۰	۴ - تنوع مردم طایفه کلهر تهران
۲۴۶۰	۵ - فرهنگ، سنن و آداب طایفه کلهر تهران بزرگ
۲۴۶۱	۶ - جاییت طایفه کلهر در تهران بزرگ
۲۴۶۲	۷ - شخصیت‌های سیاسی و اداری در سطح بالای این طایفه
۲۴۶۲	۸ - وجود شخصیت بزرگ
۲۴۶۳	۹ - طایفه کلهر در خدمت به اسلام
۲۴۶۴	۱۰ - حضور در مبارزات برای استقلال و طاعت
۲۴۶۴	۱۱ - تلاش برای حفظ نظام
۲۴۶۵	۱۲ - حضور در دفاع مقدس
۲۴۷۰	کلهر در رشت استان گیلان (حکومت کلهرها در رشت)
۲۴۷۷	طایفه کلهر در کردستان، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۴۹۱	کلهر در آذربایجان غربی
۲۴۹۱	طایفه کلهر در شاهین دژ، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۵۰۰	طایفه کلهر در بوکان استان آذربایجان غربی، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۵۰۴	طایفه کلهر در تکاب، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۵۰۵	طایفه کلهر در طارم و قزوین، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۵۰۹	کلهر در قم
۲۵۱۳	کلهر در کاشان
۲۵۱۳	کلهر در همدان
۲۵۱۳	کلهر در شیراز

۲۵۱۴	 کلهر در ورامین
۲۵۱۴	 کلهر در دماوند، رودهن، بومهن
۲۵۱۵	 کلهر در سرخس
۲۵۱۵	 کلهر در گرگان
۲۵۱۵	 کلهر علم‌آباد کتول
۲۵۱۵	 کلهر در شتهارد
۲۵۱۵	 کلهر در ماسکو
۲۵۱۵	 کلهر در گرمسار
۲۵۱۵	 کلهر در مازندران
۲۵۱۶	 کلهر در استان گلستان
۲۵۱۶	 کلهر در کرج: استان البرز
۲۵۱۶	 کلهر در شهر نوربلده
۲۵۱۶	 کلهر در چالوس
۲۵۱۶	 کلهر در سیستان و بلوچستان
۲۵۱۶	 کلهر در کلاردشت
۲۵۱۷	 کلهر در لرستان
۲۵۲۰	 کلهر در گرگان
۲۵۲۱	 کلهر در خوزستان
۲۵۲۱	 طایفه لشینی فارس
۲۵۲۴	 کلهر در استان فارس

فصل چهل و ششم: کلهر در عراق

۲۵۲۶	 مقدمه‌ای بر تاریخ عراق و وابستگی سیاسی به ایران
۲۵۳۰	 کلهر در خانقین

۲۵۳۲	طوایف و تیره‌های کلهر در خانقین
۲۵۳۶	کلهر در مندلی
۲۵۳۷	کلهر در کلار
۲۵۴۵	کلهر در سید صادق
۲۵۴۶	سفرنامه گویای از کلار تا سلیمانیه
۲۵۴۸	کلهر در شهر زور و حلبچه
۲۵۵۰	روستاهای کلهر در منطقه شهر زور یا دشت زور
۲۵۵۱	کلهر در سلیمانیه
۲۵۵۲	روستاهای کلهر تابع شهر سیدان
۲۵۵۲	چهره‌های علمی و فرهنگی و اداری و غیره
۲۵۵۳	شهرستان چمچمال عراق
۲۵۵۳	روستاهای کلهر چمچمال
۲۵۵۴	شهرستان کرکوک
۲۵۵۵	پنجوین (پنجوین)
۲۵۵۶	اربیل (هولیر)
۲۵۵۷	از بزرگان کلهر در اربیل
۲۵۵۷	از چهره‌های علمی و فرهنگی و روحانی
۲۵۵۷	کلهر در بغداد
۲۵۵۸	شهر بدره به نقل از محمد محمدامین
۲۵۵۹	کلهر در عراق از نظر اجتماعی و فرهنگی و آداب و رسوم و وقایع و اتفاقات داخلی
۲۵۶۱	عقد و طلاق
۲۵۶۳	اختلافات و قتل و خون بس و مراسم میت و دفن اموات
۲۵۶۴	از نظر اقتصادی و کمکهای جانبی دولت به مردم

فصل چهل و هفتم: آمار جمعیت، ایلات، طوایف و تیره‌های کلهر

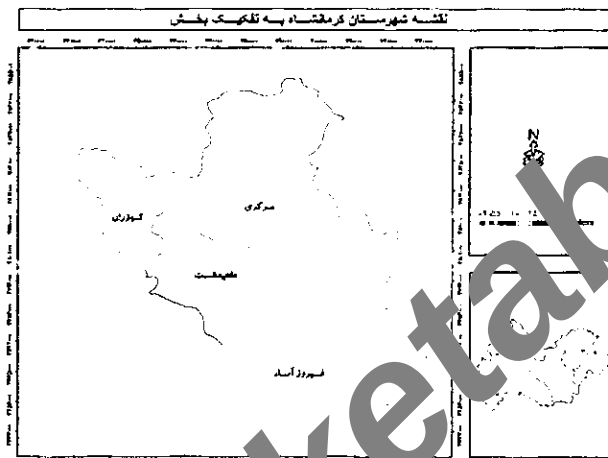
۲۵۶۹	 جمعیت کلهر در منابع مختلف
۲۵۷۴	 جمعیت کلهر براساس آمارگیری نفوس و مسکن در سنوات مختلف
۲۵۷۴	 آمار جمعیت، ایلات، طوایف و تیره‌های کلهر براساس تحقیقات نگارنده

فصل چهل و هشتم: ایلات همجوار کلهر

۲۵۸۷	 ۱ - ایل سنه
۲۵۹۰	 ایل سنجایی
۲۵۹۸	 ایل گوران
۲۶۰۳	 ایل جالوند
۲۶۰۳	 ایل همه‌وند
۲۶۰۹	 ایل ارکوازی ایلام
۲۶۰۹	 ایل خزل
۲۶۱۱	 ایل بیجنوند یا بیژنوند
۲۶۱۱	 طایفه باجلان، سابقه تاریخی، تیره‌ها و روستاها
۲۶۱۴	 ایل جاف
۲۶۱۹	 دودمان والی پشت کوه
۲۶۲۴	 نظرعلیخان امیر اشرف چه کسی بود
۲۶۲۷	 خان لره یا خانلرخان
۲۶۲۹	 فهرست منابع و مأخذ
۲۶۲۹	 اسامی مصاحبه شوندگان
۲۶۵۹	 آلبوم عکس‌ها

فصل چهارم

سیمای شهرستان کرمانشاه

شهر کرمانشاه

نمایی از شهر کرمانشاه